

OBRAĆENJE BOGU — OD GRIJEHA

Homilija nadb. Mons. Josipa Pavličić, dne 28. I. 1976.

Prečasni oci nadbiskupi i biskupi, braćo svećenici i ostali sudionici na ovome skupu!

Zajedničko slavljenje euharistije podsjeća nas na osobitu Isusovu prisutnost među nama, ovdje okupljenima u Njegovo ime. Pozdravljamo Krista prisutna među nama, koji:

»po porodu nam posta drug,
naš kruh za časnom trpezom,
na smrti cijena za naš dug
i plaća nam u carstvu svom.«

(Himan Tome Akv.)

Ovo slavlje bilježi blizinu Bogorodice, Isusove Majke i naše Majke, Majke Crkve. Ponosno spominjemo tisuću-godišnjicu podizanja Božjeg hrama Njoj u čast na Otoku, kraj Solina i Splita, kada je evangelizacija naših pradavnih doseljenika u krajeve naše lijepe domovine bila u punom jeku.

Sretna okolnost slavljenja blagdana sv. Tome Akvinskoga povlađuje teološko-pastoralnom proučavanju »mysteria iniquitatis«, jer nam je Drugi vatikanski sabor postavio Anđeoskog naučitelja uzorom u istraživanju istine i pobožnosti.

Tema ovog tečaja živo budi u nama ono svagdanje naše priznavanje grijeha učinjenih »vrlo mnogo mišlju, riječju, djelom i propustom«. Početkom ovog slavlja u nekoliko trenutaka uprli smo oči naših savjesti u onaj duhovni »smog«, što, hoćeš nećeš, danomice nemilosrdno zagađuje i naše duše.

Pozorno slušamo stručna, pomno pripremljena, predavanja o grijehu. Ujedno raspolažemo se, u poniznosti svoje duše, da Isus oduzme to zlo sa svijeta, jer je on »Jaganjac Božji, koji oduzima grijehe svijeta«.

Pitanje zla i grijeha je u povijesti ljudskog roda bio i ostao kamen kušnje. Izaija prorok gledao je u daljini Spasitelja i pisao o Njemu »Vrh-njem i medom on će se hraniti dok ne nauči odbacivati zlo i birati dobro« (Iz 7,15). Nije li to vrhnje i med Božja riječ, jedina u stanju da nam ocrti pravi izgled zla koje je kod ljudi ostalo kamen smutnje? Ljudi kojekako tumačimo bit grijeha. Danas kao da se omalovažuje prva zapovijed, koju nazivaju vertikalom, kao da se želi postaviti težište na drugu zapovijed, jednaku prvoj, koju nazivaju horizontalom. Smatra se grijehom ono što krnji čovjeka, njegove potrebe, želje, stremljenja, a mimoilazi se odnos čovjeka prema nevidljivome Bogu, prolazi se mimo Boga i dolazi se do stanovišta bez Boga. Ranije ono što se je smatralo najvećim grijehom, po-manjkanje vjere prema Bogu, postaje u nečijim očima malne krepost. To je jedan od mnogih kontrasta u ljudskom pojmovanju, a ti se kontrasti ope-tuju u povijesti i stare zablude izbijaju u novim oblicima.

Samo je Bog mjerilo zla i dobra. Sirah nam je poručio: »Ako to veliki Gospod hoće, napunja čovjeka duhom razbora i on daždi riječima mudrosti«. »Gospod upravlja savjetom i spoznajom njegovom«. Ako čovjek zanemari — da se tako izrazimo — taj nebeski mikroskop, može doživjeti katastrofu apokaliptičnih razmjera.

Nije Isus uzalud sebe nazvao »putem«. Nije uzalud osnovao Crkvu. Krist — koji je jedini vlastan oduzeti grijeh — zlo s ovoga svijeta, djeluje po Crkvi a Crkva najviše preko liturgije. Odatle i nastaje ona lex orandi, lex credendi. Možda bismo mogli tome dodati da je i modus orandi modus credendi. Zbrka u liturgiji može dovesti do zbrke u vjeri. Est magister in Israel. Postoji u Crkvi učiteljstvo, kojemu smo dužni svi pomagati, iz kojega imamo pravo svi crpsti da »znamo odbacivati zlo i birati dobro.«

Drugi vat. sabor potiče sve ljude da upoznaju bolje Božju Riječ. Znamo međutim da je Božja Riječ nešto drugo nego li su ljudske riječi. »Misli vaše nisu moje misli, i puti moji nisu vaši puti« (Iz. 55,8). »Riječi Tvoje Gospodine put su i život! Dušu krijepe, neuka uče, srce slade, oči prosvjetljuju, ostaju zasnogda«. Sudovi Gospodnji su »dragocjeniji od zlata, zlata čistoga, slađi od meda, meda samotoka«, čitali smo u Sirahovoj knjizi i u devetnaestom psalmu.

. . . Tako je govorio Bog čovjeku pastiru, seljaku, feudalcu; ali ima On riječ i za suvremenog čovjeka. Učenicima Novoga zavjeta Isus poručuje: »Vi ste sol zemlje, vi ste svjetlost svijeta«. (Mt. 5,13). I sol i svjetlo djeluju neposredno snažno, nekada peku, nekada bodu u oči. Oboje je uočljivo, prikladno da se zapazi, osjeti među ljudima, tako da oni bez pomutnje i zbrke »vide vaša dobra djela i slave (ne vas nego) Oca vašega koji je na nebesima«.

Čovjek je stvoren za istinu, za svjetlo, kao što su pluća stvorena za disanje. Bog koji je stvorio tu težnju — bolje reći — potrebu, neće uskratiti čovjeku »Svjetlo istinito, koje rasvjetljuje svakoga čovjeka« (Iv. 1,9). Dapače On hoće da i njegovi učenici postanu »svjetlo svijeta«.

Grijeh, o kojemu se govori i razmatra ovih dana, je tajanstveno egzistencijalno iskustvo čovječanstva. Njegovu narav i zlobu mogu upoznati samo oni koji su obasjani Kristovim svjetlom. U tami nema sjene. Sjene se odrazuju samo na svjetlu. Ivan je u svoje vrijeme naglašavao Isusovu poruku: »Još je malo vremena svjetlo među vama. Hodite dok imate svjetlo, da vas ne bi osvojila tama! Tko ide u tami, ne zna kamo ide. Dok imate svjetlo; vjerujte u svjetlo, da budete sinovi svjetla.« (Iv. 12, 35—36).

Liturgija uskrsnog bdjenja, uskrsna svijeća, svijeća na krštenju tako su zorni i snažni znakovi svjetla Kristova. Krist će naglašavati svojim učenicima: »dao sam vam primjer, da i vi činite kako ja učinih vama« (Iv 13,15). U slučaju pranja nogu Isusov čin je bio i svjetlo i sol, kao i gest sv. Oca, kad je poljubio noge izaslaniku bizantinskog patrijarha.

Teološki dio ovoga tečaja usmjeren je na to da nam osvijetli ljepotu dobra i pokaže sjenu zla. Pastoralni dio treba probuditi u nama svijest učinkovite soli u svijetu, dok moramo istodobno imati na pameti upozorenje sv. Pavla da se nikako ne smijemo prilagođivati ovome svijetu (usp. Rim 12,2).

Papa nas je upozorio da smo dužni probuditi svijest odgovornosti; gdje se smanjuje svijest odgovornosti povećava se teren za grijehe. Nakon istočnoga ima mnogo drugih grijeha raznih dimenzija i težina. »Ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo, i u nama nema istine. Ako priznajemo svoje grijehe, vjieran je on i pravedan: oprostiti će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravdnosti. Ako tvrdimo da nismo sagriješili, njega pravimo lašcem, i njegove riječi nema u nama.« (1 Iv 1,8—10).

Grieh je uvijek prije uvreda Bogu nego li čovjeku, iako svaki grijeh ima — kako se kaže — socijalnu dimenziju. Grijeh anđela i grijeh prvih ljudi imao je isključivo dimenziju odnosa prema Bogu. Grijeh je otajstvo oholosti. »I da se ne bih uzoholio zbog obilja objava, stavljen mi je trn u tijelo, sotonin poslanik, da me trajno muči da se ne uzoholim« (2 Kor 12,7), piše sv. Pavao. Pavao nadahnut Isusovim Duhom uviđa da je kod njega oholost kao i kod anđela, kao i kod prvih ljudi, kao i kod svakoga čovjeka, Ahilova peta jer »koji hoće pobožno živjeti u Kristu Isusu bit će progonjeni, dok će zli ljudi i varalice, ujedno zavodnici i zavedeni napredovati iz zla u gore« (2 Tim 3,12).

Sjena grijeha nije mogla izbiti pred ljudske oči tako jasno dok se nije pokazalo Sunce pravde, Krist Bog, a pred njim Bezgrešna Bogorodica Marija. Što je jače svjetlo to su istaknutije sjene, rekli smo ranije. Odatle izbija potreba i svjetla i soli u naše vrijeme. U ovoj, za nas Hrvate, Marijanskoj Godini treba da jače zasja Svjetlo Kristovo, svjetlo vjere. Svi ne mogu biti učenjaci, ali svi mogu biti vjernici, svjeconoš.

Zadaća crkvenih učitelja je u tome da drugima olakšaju put k vjeri, k svjetlu Kristovu, da utiru staze spasenja po uzoru sv. Tome Akvinskoga. Čovjeka vrhunske logike, dubinske meditacije i lirske pobožnosti. On je prodro u mnoge nepoznanice ljudskoga uma osobito zato jer je čistim srcem uronio u tajnovite istine povijesti spasenja.

Molimo i mi danas sa sv. Tomom: »Divnoj dakle tajni ovoj, klanjajmo se smjerno mi, vjera duši čovjekovoj, nek spoznanje dopuni!«

MARIJA — SURADNICA BOŽJA U OSLOBOĐENJU ČOVJEKA

Homilija nadb. Mons. Franje Kuharića 29. I. 1976.

Savez ljubavi s Bogom, u koji je čovjek bio pozvan već samim stvaranjem, najveće je uzvišenje čovjeka. To je najdublja istina o čovjeku; smisao je njegova života; tu su izvori njegove sreće za vječno postojanje.

Bog je ponudio iz svoje pune slobode svoju ljubav svim razumnim stvorenjima vidljivoga i nevidljivoga svijeta. Poslušnost toj ponudi, odaziv slobode tom zovu nije ništa drugo nego prihvaćanje Boga u svoj život; to znači pristati odlukom vlastitog srca na Božji plan kojim je čovjek stvoren za vječni suživot s Bogom. Samo u Bogu se čovjek savršeno ostvaruje i usrećuje. Otajstvo čovjeka u Otajstvu Božjem ima se dovršiti do punine radosti.

Bog ne odustaje od svoga plana s čovjekom ni nakon grijeha. A grijeh se dogodio u prapočetku. Otajstvo grijeha zavladao je poviješću ljudskog roda do tolike mjere da je »sav svijet pod Zlim« (1 Iv 5,19).

Savez je raskinut. Krv je potekla počevši od krvi Abelove. Prokletstvo grijeha je prisutno u toj povijesti. Ne uklanja ga nikakvo nijekanje. Otajstvo grijeha je odsutnost Božja iz duše, iz života, iz ljudskih odnosa. To je odsutnost Istine, ljubavi, zajedništva u radosti; to je odsutnost mira i slobode, pravednosti i svjetlosti. Grijehom je na neki način Bog prisiljen na